

اصل پنجاهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

"در جمهوری اسلامی، حفاظت محیط زیست که نسل امروز و نسل‌های بعد باید در آن حیات اجتماعی رو به رشدی داشته باشند، وظیفه عمومی تلقی می‌گردد. از این رو فعالیت‌های اقتصادی و غیر آن که با آلودگی محیط زیست یا تخریب غیر قابل جبران آن ملازمه پیدا کند، ممنوع است."

بیانات مقام معظم رهبری در حوزه آموزش محیط زیست و مشارکت

شیوه‌های ناصحیح و غیرعادلانه در تعامل با طبیعت و آلوده ساختن محیط زیست در کشورمان نشان دهنده فقدان آگاهی‌های زیست محیطی و ضعف ساز و کارهای قانونی در صیانت از محیط زیست و جلوگیری از آلوده ساختن آن است. برای از بین بردن این نقیصه بزرگ و اساسی باید آگاهی افراد نسبت به مسایل زیست محیطی افزایش یابد و مدیریت‌های کلان در ایجاد ساختار مناسب همراه با الزامات قانونی برای رعایت حقوق عمومی تلاش کنند و حساسیت‌ها را برای مقابله با آلاینده‌ها بالا ببرند.

سیاست‌های کلی محیط زیست ابلاغی مقام معظم رهبری

۱۲- تدوین منشور اخلاق محیط زیست، ترویج، نهادینه سازی، فرهنگ سازی و اخلاق محیط زیست مبتنی بر ارزش‌ها و الگوهای سازنده ایرانی-اسلامی

۱۴- گسترش سطح آگاهی، دانش و بینش محیط زیستی جامع، تقویت فرهنگ معارف دینی، مشارکت و مسئولیت پذیری اجتماعی به ویژه امر به معروف و نهی از منکر برای حفظ محیط زیست در تمام سطوح و اقشار جامعه

قانون شکار و صید:

بند خ ماده ۶ قانون شکار و صید وظایف سازمان به قرار زیر است:

تنظیم و اجرای برنامه‌های آموزشی به منظور برانگیختن حس حیوان دوستی و حفاظت منابع طبیعی در کشور و تجهیز و تنویر افکار عمومی در این زمینه

فصل پنجم - ماده ۲۷ آیین نامه اجرای قانون شکار و صید

وزارت آموزش و پرورش و کلیه دانشگاه ها و موسسات آموزشی و فرهنگی کشور با سازمان برای تأسیس موزه های تاریخ طبیعی و حیوان شناسی و تنظیم و اجرای برنامه های آموزشی حمایت حیوانات، همکاری خواهند نمود.

بند د ماده ۶ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست

تنظیم و اجرای برنامه های آموزشی به منظور تنویر و هدایت افکار عمومی در زمینه حفظ و بهسازی محیط زیست.

فصل پنجم از آیین نامه اجرایی - مقررات اجرای برنامه های آموزش حفاظت و بهسازی محیط زیست

ماده ۲۲ - سازمان بمنظور تنویر و هدایت افکار عمومی در زمینه حفظ و بهسازی محیط زیست برنامه های آموزشی خاصی تنظیم و به مرحله اجرا خواهد گذاشت

ماده ۲۳ - سازمان ترتیبی اتخاذ خواهد نمود که با همکاری مراجع ذیربط در برنامه های درسی دوره های ابتدائی - راهنمایی - متوسط و عالی مسائل مربوط بلزوم و نحوه حفظ و بهسازی محیط زیست گنجانیده شود.

ماده ۲۴ - سازمان میتواند با تصویب شورایعالی و کسب اجازه از مراجع قانونی مربوط جهت آموزش موسسات و آموزشگاههای خاصی در زمینه حفاظت و بهسازی محیط زیست دایر نماید .

ماده ۲۵ - سازمان میتواند در صورت درخواست سازمانها و موسسات کشور اعم از دولتی و خصوصی در زمینه آموزش کارکنان آنها نسبت به تهیه و تنظیم و اجرای برنامه های آموزشی مربوط به مسائل حفاظت و بهسازی محیط زیست اقدام نماید.

ماده ۲۶ - بمنظور جلب نیروی انسانی متخصص سازمان میتواند به دانشجویان برجسته ایرانی که در دانشگاه ها و موسسات عالی آموزش داخل یا خارج از کشور در رشته های مورد نیاز سازمان بتحصيل اشتغال دارند با توجه بقانون تامین وسائل و امکانات اطفال و جوانان ایرانی مصوب مردادماه ۱۳۵۳ و آئين نامه اجرائی آن سالانه تعدادی بورس تحصیلی اختصاص دهد.

فصل ششم - مقررات اجرای برنامه های آموزش حفاظت و بهسازی محیط زیست

ماده ۳۳ - سازمان مکلف است دوره های آموزشی لازم برای مامورینی که باید در گارد محط زیست انجام وظیفه نمایند دائر کند.

آیین نامه اجرایی قانون آلودگی هوا:

فصل ششم: مقررات مختلف

ماده ۳۳ - سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران موظف است با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست، برنامه های مناسب جهت تنویر افکار عمومی، آموزش و قوانین و مقررات مسائل حفاظت محیط زیست را تنظیم و به مورد اجرا بگذارد.

قانون مدیریت پسماندها:

ماده ۶ و ۲۱

ماده ۶- سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران و سایر رسانه هایی که نقش اطلاع رسانی دارند و همچنین دستگاه های آموزشی و فرهنگی موظفند جهت اطلاع رسانی و آموزش، جداسازی صحیح، جمع آوری و بازیافت پسماندها اقدام و با سازمان ها و مسئولین مربوط همکاری نمایند.

تبصره: وزارتخانه های جهاد کشاورزی، صنایع و معادن، کشور و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به منظور کاهش پسماندهای کشاورزی، موظفند نسبت به اطلاع رسانی و آموزش روستائیان و تولیدکنندگان اقدام لازم را به عمل آورند.

ماده ۲۱- درآمد حاصل از جرایم این قانون به حساب خزانه داری کل کشور واریز و همه ساله معادل وجوه واریزی از محل اعتبارات ردیف خاصی که در قوانین بودجه سنواتی پیش بینی می شود، در اختیار دستگاه هایی که در آیین نامه اجرایی این قانون تعیین خواهند شد، قرار خواهد گرفت تا صرف آموزش، فرهنگ سازی، اطلاع رسانی و رفع آلودگی ناشی از پسماندها، حفاظت از محیط زیست و تأمین امکانات لازم در جهت اجرای این قانون گردد.

قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

بخش ۹- محیط زیست و منابع طبیعی

ط- تهیه، تدوین و اجرای برنامه عمل حفاظت و مدیریت از مناطق چهارگانه محیط زیست و گونه های در معرض تهدید و خطر انقراض حیات وحش کشور با رویکرد بهره گیری از ظرفیت های داوطلبانه و مشارکت اشخاص حقیقی و حقوقی با اولویت جوامع محلی و سازمان های مردم نهاد توسط سازمان حفاظت محیط زیست

بند ب سخنان رئیس جمهور در خصوص حقوق شهروندی:

تشویق، حمایت و جلب مشارکت افراد، متخصصان، تشکلهای و نهادهای مدنی و خصوصی برای ارتقای فرهنگ عمومی و گسترش مطالبات همگانی و مقابله با هرگونه تعرض به حقوق شهروندی؛

جایگاه محیط زیست در دولت یازدهم:

۱۰-۳-۹ تقویت و حمایت سازمان های مردم نهاد زیست محیطی سازمان های مردم نهاد از مهمترین عوامل پویایی و انسجام ملی بوده و ضریب امنیت و حس تعلق را افزایش میدهند. ظرفیت افزایش تعداد و عملکرد این نهادها در محیط زیست بالبال است. نگاه محدود و بازدارنده به ظرفیت

های موجود این بخش باید تغییر و ارتقاء یابد. با تقویت و حمایت اینگونه نهادها زمینه مشارکت عمومی در حفظ محیط زیست افزایش خواهد یافت. مشارکت گسترده مردم، مشکلات اجتماعی و منطقه ای فعالیت ها را کاسته و ضمن جلب اعتماد عمومی، سبب می شود کارها موثرتر و ارزان تر به انجام رسد.

۱۰-۳-۱۰ آموزش و ترویج سواد، اخلاق، رفتار و عمومی سازی فرهنگ محیط زیست مشارکت همگانی برای حفاظت از محیط زیست که در اصل پنجاهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نیز مورد تاکید قرار گرفته است، جز از طریق تنویر افکار عمومی و آموزش های زیست محیطی در مقاطع مختلف و برای گروه های ذینفع متفاوت، تحقق پیدا نمی کند. افزایش و توسعه آموزش در مدارس و دانشگاه ها و فضای رسانه ملی در جهت آگاه سازی عمومی، به ویژه با فعال سازی کم هزینه سازمان های مردم نهاد در آموزش و ترویج محیط زیست، باید در برنامه قرار گیرد. تاسیس و فعالیت شبکه های رادیویی، تلویزیونی، تارنماها و اصاح کتب درسی و جلب روحانیون، معلمین، اساتید و خبرنگاران از جمله برنامه هاست.

برنامه و خط مشی دولت دوازدهم

بند ۵ و ۶ راهبردهای دوازده گانه در حوزه محیط زیست:

۵- تقویت و حمایت از سازمان های مردم نهاده محیط زیستی

۶- آموزش و ترویج سواد و اخلاق و رفتار عمومی سازی فرهنگ محیط زیست

هدف شماره ۲ بند ۲-۸ در خصوص اصلاح روند تصمیم گیری در کمیته ماده ۲ آیین نامه ارزیابی اثرات محیط زیستی:

۲- مشارکت-اجتماعات-تحت-تأثیر-طرح-ها-و-پروژه-ها-در-ارزیابی-تأثیرات-محیط-زیستی

هدف های ۲۳ و ۲۴ شماره بند ۳-۸ در خصوص ارتقای حکمرانی و بهره وری در مصرف منابع آب

۲۳- استفاده از ظرفیت های سازمان های مردم نهاد برای صیانت آب

۲۴- مشارکت تشکل های بهره برداران آب در مدیریت تاسیسات آبی و تقویت ظرفیت های سازمان های مردم نهاد

بند ۵-۸- تداوم جلب مشارکت عمومی

بهبود وضعیت محیط زیست ایران نیازمند مشارکت و نظارت عمومی، و همچنین ارتقای آگاهی عموم جامعه درباره ضرورت حفظ محیط زیست و جلوگیری از تداوم روندهای مخرب است. این مهم همچنین نیازمند آموزش عمومی گسترده درباره محیط زیست است. چنین کاری به کمک سمن ها و مشارکت مردمی امکان پذیر است. برنامه های زیر در دولت دوازدهم پیگیری خواهد شد:

- ۱- گسترش آموزش فراگیر، از پیش دبستانی تا دانشگاه - آموزش منتهی به تغییر رفتار
- ۲- توسعه ارتباطات راهبردی در حوزه محیط زیست از طریق همکاری با هنرمندان، دانشگاه ها، بخش خصوصی، فعالان محیط زیست و شهروندان.
- ۳- توسعه سامانه های جلب مشارکت و نظارت مردمی در حفظ محیط زیست در فضای مجازی و توانمندسازی مردم به نظارت محیط زیستی از طریق ارائه اطلاعات درباره محیط زیست ایران و عوامل مخرب آب به مردم.